

Terugblik Buurthaven 2018-2022

Van **5.1, 25.1, 2, e**

Datum 14 december 2022

1. Aanleiding

Door verschillende omwonenden is aangegeven dat de verlenging van Buurthaven in 2021 niet is gecommuniceerd met de buurt. Deze omwonenden voelden zich hierdoor overvallen en zijn van mening dat dat niet conform eerder gemaakte afspraken is. Omwonenden geven aan dat zij verwacht hadden dat ze betrokken zouden worden bij een evaluatie en dat er op basis van een evaluatie besluitvorming zou plaatsvinden over een vervolg.

Dit is reden om een terugblikrapportage op te stellen: om te leren van wat er tot op heden gebeurd is, fouten in de toekomst te voorkomen, en de goede zaken mee te nemen bij het maken van plannen voor de komende 5 jaar.

2. Aanpak

In deze terugblik staan 3 vragen centraal:

1. Wat ging er goed en wat kon beter?
2. Voldoet Buurthaven aan de doelstellingen die in 2019 zijn geformuleerd? Zie voor de doelstellingen bijlage 1 onderaan dit verslag.
3. Welke afspraken heeft de gemeente gemaakt met de initiatieven, Placemaker/Stipo en betrokken bewoners en zijn deze afspraken nog actueel.

Werkwijze

Er zijn gesprekken gevoerd met 12 sleutelfiguren binnen het project door de projectmanager:

- Zes initiatiefnemers Buurthaven
- Vier betrokken bewoners
- Twee professioneel betrokkenen

Deze 12 mensen hebben allemaal dezelfde vragen opgestuurd gekregen. De gesprekken zijn wel heel verschillend verlopen. Er is veel ruimte gegeven aan de individuele invulling van de gesprekken. Daarnaast hebben twee mensen hebben de uitnodiging voor een gesprek afgewezen

Naast deze gesprekken heb ik ook gebruik gemaakt van mails die in de loop van de tijd geschreven zijn aan het projectteam over het proces. Ook is de notitie "*Voorstel voor inrichting terrein (buurthaven) voor de komende 5 tot 10 jaar en evaluatie van de afgelopen 2 jaar vanuit de woonbootbewoners Willem drie sluis. (21 huishoudens)*" d.d. 31 januari 2022 en de notitie "*Hondenspeeltuin Willem I 2022*" gebruikt als documentatie.

Het was de bedoeling om een afsluitend gesprek te houden met alle geïnterviewden. Minder dan de helft van de geïnterviewden wilden bij dat gesprek aanwezig zijn. Daarom is besloten dit gesprek niet door te laten gaan. Er zijn nog 4 schriftelijke reacties op het conceptverslag binnengekomen. Deze zijn verwerkt.

3. Resultaat gesprekken

3a. Wat ging er goed en wat ging er minder goed

Wat ging er goed?

- De Gallische tafel werd door iedereen genoemd als goed voorbeeld. Deze functioneert goed en iedereen is er blij mee;
- De hondenspeelplaats trekt veel verschillende mensen voldoet aan de verwachtingen;
- Evenementen als Herfst- en winterhaven werden goed bezocht en waren leuk;
- De goede begeleiding van Placemakers, met name voor initiatiefnemers die met vrijwilligers werkten;
- De moestuin ziet er leuk uit trekt van februari t/m eind november wekelijks 40 mensen als cursist en veel meer mensen op de vijf open dagen die zijn gehouden. Project voldoet aan de verwachtingen van de initiatiefnemers;
- De zandbak is erg geliefd;
- De buurtborrels zijn in de zomer een keer per maand buiten het project Buurthaven georganiseerd, en worden zeer gewaardeerd.

Wat ging er niet goed?

- De initiatieven in Buurthaven zijn met 5 jaar verlengd zonder dat er een evaluatie heeft plaatsgehad;
- Het nadeel van tijdelijkheid is dat alles goedkoop moet en de kwaliteit van de inrichting matig is;
- Het gebied is rommelig, wordt niet goed onderhouden;
- Placemakers was te betuttelend, van de doelstelling 'communityvorming tussen verschillende initiatieven' is niet veel terecht is gekomen. Ze waren minder aanwezig op het terrein dan de bedoeling was zodat ze eigenlijk niet goed wisten wat er speelde;
- Covid te vaak als excuus gebruikt om maar niets te organiseren;
- Overlast van slapers;
- Slechte drainage en bouwpuin in de grond;
- Er is behoefte aan meer prullenbakken in het gebied die dan ook geleegd worden;
- De communicatie naar de buurt is slecht

3b. Heeft Buurthaven voldaan aan de doelstellingen

Gallische tafel

De Gallische tafel wordt door iedereen heel positief beoordeeld. Hij wordt gebruikt op de manier zoals het ook was bedoeld. Mensen ontmoeten elkaar en er worden feestjes gegeven en borrels gehouden. Deze scoort dus hoog op de doelen met betrekking tot eigenaarschap, communityvorming en onderscheidende identiteit.

Moestuinschool

Op de vraag of de Moestuinschool aan de doelstellingen voldoet, wordt verschillend gereageerd. Opgemerkt moet worden, dat het initiatief gestart is als Soeptuin waar mensen groenten konden kopen en is omgezet naar Moestuinschool. Dit is niet overlegd met de buurt, wel met Placemakers en de andere initiatieven en diverse instellingen in de stad.

De deelnemers van de Moestuinschool zijn mensen uit de hele stad. De Moestuinschool vormt vooral een community van mensen die eetbaar groen willen leren kweken om daar na een jaar ergens in de stad zelf projecten mee te starten. De bijdrage aan communityvorming richt zich op organisaties en mensen die ook bezig zijn met eetbaar groen en stadslandbouw.

Wel geeft de Moestuinschool een eigen onderscheidende identiteit aan het gebied. Het terrein is sinds kort door middel van een klaphek ook openbaar toegankelijk.

Door een actieve PR en berichtgeving op de social media draagt de Moestuinschool bij aan de bekendheid van het Sixhavengebied

Het deelnemen aan de Moestuinschool is relatief prijzig en daarmee voor veel mensen uit de omliggende buurt niet bereikbaar. Daarom heeft de Moestuinschool zelf 7 beursplaatsen gecreëerd door sponsors te werven die voor een deelnemer de helft van het cursusgeld betalen.

Mooibouwborden SAM

Omdat de oude borden zijn omgewaaid, is dit initiatief tot op heden niet echt uit de verf gekomen. Er zijn inmiddels nieuwe borden geplaatst. De bedoeling is hier talent te tonen van jongeren uit de buurt. Door alle mensen die geïnterviewd zijn wordt aangegeven dat de ideeën goed zijn, maar dat dit initiatief weinig bijdraagt aan de doelstellingen van Buurthaven. SAM heeft zich weinig laten zien op het terrein.

Hondenspeeltuin

De Hondenspeeltuin wordt door iedereen geroemd als initiatief dat op veel fronten voldoet aan de doelstellingen (eigenaarschap, communityvorming, bekendheid geven aan het gebied, aantrekkelijke eigen identiteit)

Het trekt een diverse groep mensen uit alle omliggende buurten. Op vaste tijden komen er dezelfde mensen, en er is zeker sprake van communityvorming. Dit initiatief draait op vrijwilligers en er is aangegeven dat dit veel tijd en inzet vraagt. Er heeft ook al wisseling van vrijwilligers plaatsgehad.

De coördinator van de Hondenspeelplaats heeft de indruk dat de gemeente geen belang hecht aan de Hondenspeeltuin. Zo had men erop gerekend mee te kunnen doen aan de verdeling van de buurtbudgetten. Daarvoor is men afgewezen. Vrijwilligers moeten nu alles voorschieten om daarna te kunnen declareren.

Kindertimmerwerkplaats

De initiatiefnemers van de Kindertimmerwerkplaats hebben aangegeven gestopt te zijn. Zij onderhielden een groep kinderen op dinsdagmiddagen. Er was kritiek dat het maar een kleine groep kinderen was, maar de initiatiefnemers gaven aan dat de kinderen wel uit verschillende buurten kwamen en dat er veel betrokkenheid was.

De wijze waarop de Kindertimmerwerkplaats functioneerde voldeed het maar heel beperkt aan de doelstellingen.

Buurthaven als geheel

Vanuit de omwonenden is er grote betrokkenheid bij het gebied, maar er is een aantal buurtbewoners dat sceptisch staat tegenover de initiatieven zoals die vorm hebben gekregen met uitzondering van de Gallische tafel en de Hondenspeelplaats. Een aantal bewoners houdt het terrein schoon en ook wordt er door hen gemaaid en gesnoeid. Ook wordt er een maandelijkse borrel georganiseerd. Deze activiteiten dragen bij aan de doelstellingen eigenaarschap en communityvorming. Deze activiteiten zijn gericht op de omwonenden in de nabijgelegen buurten. Een aantal van de geïnterviewden vinden het heel jammer dat het horeca-initiatief niet door is gegaan (in tegenstelling tot anderen, die zich hiertegen verzet hebben). Zij missen een ontmoetingsplek in het gebied van waaruit ook activiteiten zouden kunnen plaatsvinden. Zij zijn van mening dat horeca had kunnen bijdragen aan het behalen van de doelstellingen.

3c. Afspraken over het gebruik van het terrein

Voor de vijf initiatieven is een tijdelijke omgevingsvergunning afgegeven. De overwegingen staan in bijlage 2.

Er is een groot aantal afspraken gemaakt over het gebruik van het terrein. Niet alle afspraken zijn met iedereen even uitgebreid besproken. Hieronder de belangrijkste conclusies die breed werden gedragen:

- Er is behoefte aan vrije open ruimte die voor iedereen toegankelijk is;
- Het beheer van het gebied moet beter;
- Objecten als die van de timmerwerkplaats niet in de open ruimte laten staan;
- Tuinafval van de Moestuinschool ligt buiten het eigen terrein. Dit is niet conform de afspraken;
- Iedereen moet zijn eigen rommel opruimen;
- Handhaven en oplossingen zoeken

4. Conclusies en aanbevelingen.

Conclusies:

- Volgens de meerderheid van de geïnterviewden voldoet Buurthaven, zoals dat de afgelopen jaren heeft gefunctioneerd, niet aan de doelstellingen. De Hondenspeelplaats en de Gallische tafel leveren een bijdrage aan de communityvorming en de Moestuinschool draagt bij aan de identiteit van het gebied, maar het geheel levert niet op wat eerder werd beoogd. Een aantal bewoners rond het gebied, pakken het beheer op (schoonhouden, groenonderhoud) ook worden er maandelijks Buurtborrels georganiseerd. Dit vindt plaats buiten het kader van Buurthaven;
- Iedereen kan zich vinden in de doelstellingen zoals die zijn geformuleerd in bijlage 1;
- De doorstart van Buurthaven is zonder goede evaluatie gebeurd. Er is zonder onderzoek of Buurthaven voldeed aan de doelstellingen besloten tot een doorstart. Vervolgens is gestart met het maken van een herinrichtingsplan. Hierbij werd een goede evaluatie gemist;

- Een onderliggende visie van de gemeente op het gebied wordt gemist. Zo leverde een mogelijke komst van de Verbroederij veel onrust. Omdat het projectteam hier geen stelling nam, ontstond er achterdocht bij bewoners;
- Het platform SIXHAVEN/TOLHUIS-gebied, (dat wordt gevormd door bewoners, ondernemers rond de SIXHAVEN en de TOLHUISTUIN en de vereniging woonbootbewoners) vraagt onder de noemer 'voortuin van Noord' om een geïntegreerde gebiedsvisie voor het gehele gebied;
- Het is niet duidelijk of initiatieven op vrijwilligers moeten draaien, of dat er ook ruimte is voor initiatieven waarvoor geld wordt gevraagd. Als gevolg van die onduidelijkheid wordt hier steeds discussie over gevoerd;
- Alle initiatieven die een aanvraag hebben gedaan voor het Buurtbudget, zijn afgewezen, met het argument dat zijn bekostigd moeten worden uit het projectbudget van Stipo of gemeente. Het nadeel hiervan is dat het project geen subsidie kan verstrekken en dat de vrijwilligers eerst de kosten moeten voorschieten. Dit komt op een aantal geïnterviewden over alsof gemeente de initiatieven niet waardeert.
- De communicatie rond Buurthaven zou niet alleen met de initiatieven moet zijn, maar ook met omwonenden of andere betrokken bewoners.
- De rol van Placemakers/Stipo is voor een aantal mensen niet duidelijk. Ook hier wordt vaak gerefereerd aan de tegenstelling vrijwilliger – professional.

Aanbevelingen

a) Stel een visie op voor het gebied

Een groot deel van de gesprekken ging ook over de toekomst van het terrein. De meningen over het gebied zijn sterk gepolariseerd. Er werd gevraagd duidelijkheid te geven wat de visie van de gemeente op het gebied is. Parallel aan het opstellen van deze terugblik is gewerkt aan een ontwerp voor de tijdelijke inrichting. Dit ontwerp is gebaseerd op de uitgangspunten in bijlage 2 onderaan dit verslag.

b) Benoem duidelijke kaders voor de initiatieven

Uit de gesprekken komt naar voren dat er sterke meningen leven over wat Buurthaven- Sixhaven hoort te zijn. Deze meningen zijn vaak tegengesteld. Er is daarom behoefte aan kaders voor de initiatieven. Hieronder alvast een aanzet:

- Vanaf het begin heeft Buurthaven ruimte geboden aan initiatieven van vrijwilligers en aan initiatieven van sociaal ondernemers. De inzet is aan zowel vrijwilligersinitiatieven als betaalde initiatieven de ruimte te geven als dat binnen de doelstellingen van Buurthaven past.
- Ook is er discussie of Buurthaven er alleen is voor de omliggende buurten in Noord of zijn evenementen en initiatieven gericht op mensen in de hele stad. Het voorstel is dat evenementen en initiatieven in eerste instantie de omliggende buurten als doelgroep kiezen. De ervaring leert dat daar ook het Centrum bij hoort, omdat de plek zo goed bereikbaar is vanuit het centrum en daar bijzonder weinig groen is.
- Ook leeft de vraag of er nog ruimte is voor nieuwe initiatieven, vooral nu het Sixhavengebied wordt uitgebreid met het huidige werkterrein voor de fietsbrug. Het voorstel is om de huidige initiatieven voorlopig niet uit te breiden. Wel is er nog ruimte voor een kleinschalige (lieft mobiel) koffie en thee verkooppunt.

- Hoe ga je om met de situatie als een initiatief stopt. Stel duidelijke richtlijnen op over hoe je een nieuw initiatief selecteert. Dit geldt ook voor situaties waarbij het karakter van het initiatief veranderd
- Ontwikkel in samenhang met deze kaders en op basis van de doelstellingen een “meet en analyse plan”. Zodat regelmatig beoordeeld kan worden of de inspanningen van initiatiefnemers, omwonenden en Stipo ook bijdragen aan de doelstellingen.

c) Draagvlak

Besluitvorming over Buurthaven heeft vooral plaatsgevonden in overleg met de initiatiefnemers. De bestaande klankbordgroep gaf in meerderheid aan zich niet met de tijdelijke invulling van het gebied te willen bemoeien.

Probeer een platform te creëren waar omwonenden, initiatieven en betrokkenen gekend worden als het gaat om invulling van de initiatieven, evenementen. Probeer een brug te slaan tussen de mensen die zich daadwerkelijk inzetten voor het Sixhavengebied, de Buurthaveninitiatieven, de gebruikers van het gebied en de mensen die een sterke mening hebben, maar zelf niet actief zijn.

d) Financiële aspecten Buurthaven-initiatieven

De verwarring rond de financiering van de initiatieven (organisatiekosten, inrichting terrein e.d.) moet worden opgelost.

Alle fysieke ingrepen op het terrein (verharding, bomen, struiken, waterpunten) worden bekostigd uit het budget van de gemeente en bij voorkeur vanuit een integraal herinrichtingsplan. Stipo heeft een (beperkt) budget voor de ondersteuning van de initiatieven, maar kan de initiatieven ondersteunen bij de aanvraag van subsidies.

e) Beheer van het terrein

De gemeente pakt haar taak als beheerder van de openbare ruimte. Onderzoek de mogelijkheden van zelfbeheer als daar animo voor is.

f) Evenementen

De incidentele evenementen kregen veel waardering. Pak dit weer op.

Bijlage 1

Doelstellingen Buurthaven
Eigenaarschap versterken door lokale initiatieven ruimte te bieden
Communityvorming stimuleren tussen verschillende initiatieven, groepen bewoners en lokale organisaties
Bekendheid geven aan Sixhaven gebied door hiervan een tijdelijke, inspirerende locatie te maken met goede balans tussen rust en levendigheid
Aantrekkelijkheid en onderscheidende identiteit van Sixhaven gebied vergroten door aan te sluiten op lokale (sociale en ruimtelijke) kwaliteiten;
Bijdragen aan planvorming voor de toekomst van Sixhaven gebied door te onderzoeken wat op deze locatie draagvlak heeft en succesvol kan worden uitgevoerd

*Bijlage 2***Voorgestelde lijn voor het ontwerptraject**

Er is een kleine zeer betrokken groep actief in het gebied. Omwonenden houden het terrein elke dag schoon en hebben goed contact met de wijkagent. De speeltoestellen op het terrein worden beheerd. Daarnaast wordt er maandelijks een buurtborrel georganiseerd waar ongeveer 40 mensen op af komen.

Binnen deze groep zijn de meningen over de inrichting en functie van het terrein sterk verdeeld. Een deel beschouwt het als zijn achtertuin waar honden los kunnen lopen en waar men vooral rust wil. Een ander deel ziet juist potentie om het terrein een functie te geven voor de stad. Het liefst met kleinschalige bebouwing die kan functioneren als ontmoetingsplek en van waaruit nieuwe initiatieven ontplooid kunnen worden. Vanuit de gemeente is er niet echt een duidelijke visie. Het projectteam heeft tot op heden vooral geluisterd naar de betrokken bewoners. Maar er wordt verwacht dat de gemeente nu ook toch een duidelijke richting kiest. Het projectteam stelt het volgende voor:

Kiezen voor groen

Het voorstel is om te kiezen voor een zo groen mogelijke inrichting. Met de volgende uitgangspunten:

- Een aangenaam verblijfsgebied dat gebruik maakt van de ligging aan het water
- De huidige open ruimte handhaven. De Gallische tafel fungeert als ontmoetingsplek in de openlucht.
- We onderzoeken suggesties die zijn gedaan als een realiseren van een eetbare tuin, wandelpad langs het water, vergroten biodiversiteit, aansluiten bij historische betekenis van de sluisen.
- Geen afgeschermd stukken, die maar door een beperkt aantal mensen gebruikt worden. Alles blijft openbaar toegankelijk.
- Nog onderzoek naar de mogelijkheid van mobiele kleinschalige horeca, bijvoorbeeld een koffiekar.

Functies gericht op omliggende buurten inclusief centrum

- De omgeving is zeer levendig. Ten westen ligt het Tolhuistuingebied wat steeds meer een stedelijke uitstraling krijgt. We zoeken naar een invulling die waardevol is voor de omliggende buurten inclusief centrum.
- Evenementen die plaatsvinden, hebben een kleinschalig karakter en zijn tijdelijk.

Geen bebouwing opnemen in het plan.

Belangrijkste argumenten om niet te kiezen voor bebouwing zijn:

- Beperkt budget. Ook een tijdelijke bebouwing vraagt aansluiting op rioleringen en elektriciteit. Dit zou een behoorlijk hap uit het budget betekenen. Het gaat om een tijdelijke invulling, de bebouwing zou ook een tijdelijk karakter hebben;
- Bebouwing kan het rekenen op veel weerstand en daarmee juridische procedures tegen de omgevingsvergunning;

- De omgeving rondom de 5.1, 2, e is zeer levendig. Ten westen ligt het Tolhuistingebied, waar veel gebeurt en waar ook nog gemeentelijk vastgoed leeg staat (Tolhuis). Ten oosten van het gebied ligt het IJplein met veel speelgelegenheid voor kinderen in alle leeftijden. Voor jongeren is er productiehuis De Valk. In deze levendige omgeving is genoeg ruimte voor initiatieven die bebouwing behoeven. 5.1, 2, e is juist een rustig, groen gebied zonder bebouwing en wordt hierom ook gewaardeerd door de bewoners.

Bijlage 3

Wij besluiten af te wijken van artikel 12, lid 12.3, onder 12.3.1 en 12.3.2 van de bepalingen van dit bestemmingsplan en motiveren dit als volgt:

- In het verlengen c.q. vernieuwen van de vergunning voor de buurtinitiatieven voor 5 jaar worden geen bezwaren gezien.
- Gezien het besluit om de gebiedsontwikkeling van het Sixhavengebied tijdelijk stil te leggen, is het verlengen van de vergunning een logisch gevolg.
- Het behouden van de initiatieven sluit aan bij de wens om het gebied voorlopig groen te houden en verder in te richten voor en door buurtbewoners.
- De initiatieven onderhouden niet alleen de groene openbare ruimte, maar zorgen ook voor ontmoeting en verbinding. Bovendien is het een divers palet aan initiatieven die aansluiten op verschillende wensen en behoeften van bewoners van omliggende buurten.
- Placemakers (aanspreekpunt voor initiatiefnemers) ontvangt positieve geluiden vanuit de buurtbewoners over de initiatieven en activiteiten in Buurthaven.
- Tijdelijke activiteiten in het gebied dragen bij aan de levendigheid van het gebied en maken de potentie van het gebied zichtbaar.
- We willen buurtbewoners de gelegenheid geven zelf invulling te geven aan het tijdelijk gebruik van het gebied.
- Deze tijdelijke invulling is en wordt georganiseerd mede op verzoek van (een groot deel van) de bewoners.
- De initiatieven zijn buurtgericht en kleinschalig.

Het beoogde gebruik is dan ook niet in strijd met een goede ruimtelijke ordening.